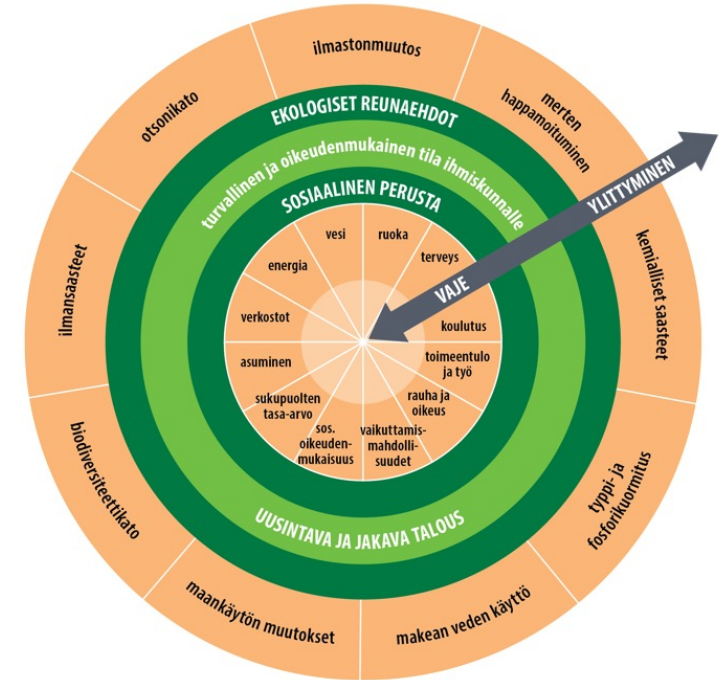

Vastuullisuuden ABC

Vastuullisuus uusiutumisen ja kasvun moottoriksi

Hallitukset töihin! Jyväskylä 23.5.2023
VT, HHJ PJ Katri Sipilä, Deve Partners

Globaalit haasteet

1. **Ilmastokriisi**
2. **Luontokato**
3. **Kasvava eriarvoisuus**

Kaikki haasteet voivat yksinään vaarantaa elinmahdollisuudet ja turvallisen toimintaympäristön yrityksille, ihmisille ja luonnolle.

Gloaalien haasteiden ratkaiseminen edellyttää yhteistyötä: julkiset toimijat, yritykset, yhteisöt, yksilöt.

Riskien ohella haasteet tarjoavat loistavia liiketoimintamahdollisuuksia niiden ratkaisijoille

→ **People – Planet – Profit/ Prosperity**

Megatrendit: uhkia ja mahdollisuuksia?

Mikä vastuullisuus?

Trendi muiden joukossa?

Viher- tai valkopesua?

Maineen kiillotusta?

Hyväntekeväisyyttä?

Ylimääräinen kustannuserä?

Toiminnan perusvaatimus (License to Operate)?

Hyvää liiketoimintaa?

Kasvun ja uudistumisen moottori?

Vaikuttavuutta ja vakautta?

***Yritysvastuu on
lainsäädännön
vaatimukset
ylittävää kannattavaa
liiketoimintaa
yhteiskunnan,
ympäristön ja
ihmisten
suojelemiseksi***

Termejä

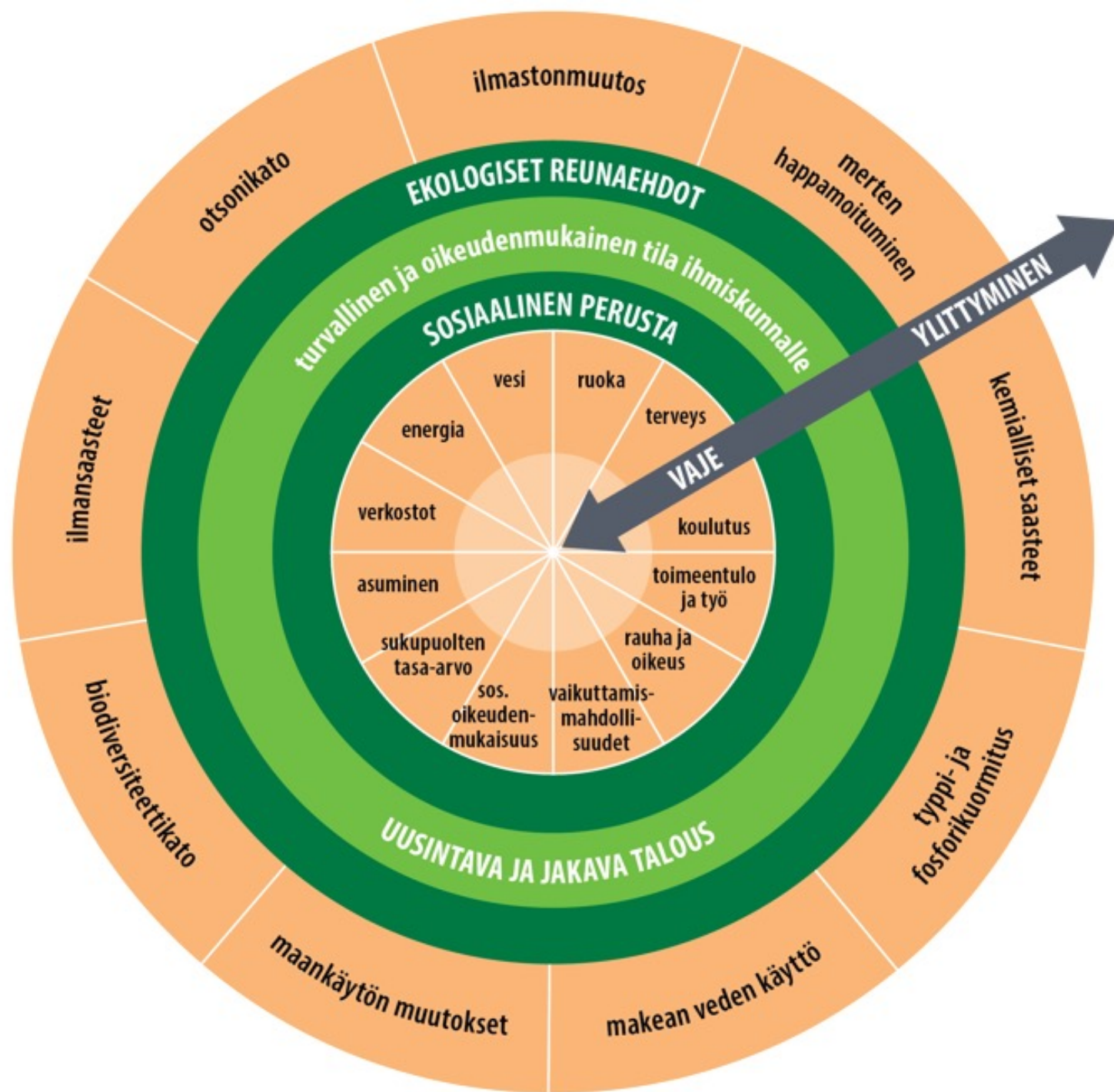
- **Vastuullinen liiketoiminta** = yleistermi
- **Yritysvastuu** = toimintatavat/käytännöt, jotka enemmän kuin laki vaatii
- **Yhteiskuntavastuu** = julkinen sektori, järjestöt + valtio-omistaja
- **Yritysten yhteiskuntavastuu** = sitoutuminen käyttäytymään eettisesti ja edistämään taloudellista kehitystä sekä samalla parantamaan työntekijöiden ja paikallisen yhteisön elämänlaatua
- **Kestävä kehitys** = tyydytetään nykyhetken tarpeet vaarantamatta tulevien sukupolvien mahdollisuutta omaan kehitykseensä ja mahdollisuuteen ylläpitää hyvinvointia
- **ESG** = erityisesti vastuullisen sijoittamisen yhteydessä käytettävä termi ympäristö- ja yhteiskuntavastuun sekä hyvän hallintotavan huomioimisesta liiketoiminnassa

Mitä on kestävä kehitys?

- Ihmisten hyvinvointi maapallon kantokyvyn rajoissa
- Keskinäisriippuvuus: sosiaalinen, ympäristöllinen ja taloudellinen kestävyys

Lähde: Valtioneuvoston kanslia. Alkuperäinen kuva
Kate Raworth: Doughnut Economics

Vastuullisuuden kolme elementtiä

Ympäristövastuu

- Vesien, ilman ja maaperän suojele
- Ilmastonmuutoksen torjunta ja hillintä
- Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen
- Luonnonvarojen tehokas käyttö
- Tuotteen elinkaaren aikaiset vaikutukset

Sosiaalinen vastuu

- Ihmisoikeuksien kunnioittaminen
- Henkilöstön terveys, turvallisuus ja hyvinvointi
- Osaamisen kehittäminen
- Hyvät toimintatavat sidosryhmien kanssa
- Tuotevastuu ja kuluttajansuoja

Taloudellinen vastuu

- Kannattavuus & kilpailukyky
- Omistajien tuotto-odotuksiin vastaaminen
- Yhteiskunnan taloudellisen hyvinvoinnin tuottaminen
- Taloudellinen vakaus pitkällä aikavälillä

Vastuullisuuden ajurit

Sidosryhmien odotukset ja vaatimukset

- Raha on halvempaa – Rahoittajien ja sijoittajien vaatimukset
- Asiakkaat, toimittajat ja kumppanit arvostavat
- Henkilöstö viihtyy ja rekrytointi on helpompaa
- Yhteiskunnan vaatimukset ja arvostus

Yrityksen sisäiset motiivi ja hyvä liiketoiminta

- Vaikutus brändiin ja omistaja-arvoon
- Tehokkuus ja kustannusten pienentäminen
- Innovaatiot ja uusi liiketoiminta - kasvu
- Työnantajamielikuva
- Varautuminen tulevaan yritys vastuulainsäädäntöön
- Riskienhallinta

Oma motivaatio ja edelläkävijyys

- Sitoutuminen vastuulliseen toimintaa **lähtee omistajista ja johdosta**
- Arvot ja tarkoitus, purpose

Oletko osa ongelmaa vai ratkaisujen tarjoaja?

- **Aiheuttaako toimintasi työntekijöille, asiakkaille, yhteiskunnalle, luontoympäristölle negatiivisia vaikutuksia?**

- Fyysiset riskit, epäoikeudenmukaiset palkat, häirintä, syrjintä
- Vaaralliset tuotteet, myrkylliset kemikaalit tuotteissa tai pakkauksissa.
- Teknologiatuotteet: väärän tiedon jakaminen (covid-19), vihapuhe, virheellisen minäkuvan rakentuminen ja huono itsetunto, demokratian horjuttaminen
- Verojen välttely, korruptio, poliittinen epävakaus
- Hiilidioksidipäästöt (CO₂), öljy- ja muut vuodot, metsäkato, merten mikromuovit, luonnonvarojen louhinta, luontokadon edistäminen

- **Tarjoatko hyödyllisiä, vastuullisia tuotteita ja palveluita?**

- **Ratkaisetko globaaleja viheliäisiä ongelmia?**
 - Uudet teknologiat: energiamurros, kiertotalous
 - Infrastruktuurin, verotuksen, lainsäädännön muutokset
 - Muutokset taloudessa, tuotannossa, kulutuksessa, elämäntavoissa
 - Ympäristöstä huolehtiminen, luonnon monimuotoisuuden suojeleminen ja ennallistaminen
 - Kestävät yhdyskunnat ja paikallisyhteisöt
 - Osallisuus, vaikuttamismahdollisuudet
 - Demokratian vaaliminen
 - Mahdollisuus työhön ja hyvinvointiin

YK:n kestävä kehityksen tavoitteet (SDG)

Tavoitteena äärimmäisen köyhyyden poistaminen ja hyvinvoinnin turvaaminen ympäristölle kestävällä tavalla

EU-säätelyä

- Ei-taloudellisen tiedon raportointivelvollisuus (KirjanpitoL 3 a luku)
- Ilmoituskanava väärinkäyttösepäilyille
- Henkilötietojen suojele, ns. GDPR
- Asetus kestävyteen liittyvien tietojen antamisesta rahoituspalvelusektorilla ja Kestävän rahoituksen tiedonantoasetus
- Taksonomia-asetus
- Direktiivi sukupuolikiintiöistä
- Ehdotus viherpesudirektiiviksi
- Ehdotus pakkotyöasetukseksi

Kestävyysraportointidirektiivi

2022/2464 (CSRD)

- Tulee Suomessa voimaan asteittain vuodesta 2024. HE luonnokset lausunnoilla: kirjanpito-, tilintarkastus-, osakeyhtiö-, osuuskuntalaki
- Kestävyysraportointistandardit (ESRS) täydentävät: 12 standardia, vahvistetaan kesällä 2023. Listattujen pk-yritysten standardit loppuvuodesta 2024
- Koskee Suomessa arviolta 800-1000 yritystä. Tiedon saatavuus ja läpinäkyvyys toimitusketjuissa ulottaa vaikutukset pk-yrityksiin. Riittävän tietopohjan luominen ja datan keräämiseen valmistautuminen kannatta aloittaa ajoissa.
- Julkaistavat tiedot koskevat ympäristöä, työntekijöitä, ihmisoikeuksia, korruption ja lahjonnan torjuntaa koskevaa toimintaa sekä haitallisten vaikutusten ehkäisyä, kestävyysperiaatteiden mittauskriteereitä, kuinka suuri osa toiminnasta on EU taksonomian mukaista
- Kaksinkertainen olennaisuus eli kahdensuuntainen vaikutusarviointi
 - yrityksen vaikutukset ympäristöön ja yhteiskuntaan
 - kestävyystekijöiden vaikutukset yrityksen liiketoimintaan

Kestävyyseraportointi on hallituksen vastuulla

- Kestävyysetiedot raportoitava osana toimintakertomusta, jonka hallitus vahvistaa allekirjoituksellaan kuten tilinpäätöksen – hallituksen jäsenen vastuu korostuu!
- Riippumaton kolmas taho varmentaa raportin
- Raportointivelvoite laajenee vaiheittain:
 - 2024 Yli 500 työntekijää työllistävät yleisen edun kannalta tärkeät yhtiöt: julkistettava 2025
 - 2025 Yhtiöt, joilla täyttyy vähintään kaksi seuraavista kriteereistä
 1. Liikevaihto vähintään 40 meur
 2. Taseen loppusumma vähintään 20 meur
 3. Työntekijöitä keskimäärin 250
 - 2026 Listatut pienet ja keskisuuret yhtiöt
 - 2028 EU:n ulkopuoliset EU-alueella kauppaa käyvät yritykset

Sopimukset vastuullisuudesta toimitusketjuissa

- Toimitusketjun osapuolten kesken sopimukset keskeisessä asemassa: velvoitteet, vastuut, mittarit, raportointi, standardit, Code of Conductit, jne.
- Sopimuksilla jaetaan riskejä ja vastuita
- Parhaimmillaan luovat pohjan reilulle liikesuhteelle
- Pk-yrityksen on tärkeä ymmärtää, mihin se sopimuksissa sitoutuu ja analysoida, pystyykö se täyttämään sopimusvelvoitteet

Mitä valintoja hallitus tekee?

1. Missä bisneksessä ollaan?
2. Johtaminen, tavoitteet ja viestintä
3. Eettiset säännöt ml. työpaikkakiusaaminen
4. Tasa-arvosuunnitelma ja palkkakartoitus & monimuotoisuus, perheystävällisyys
5. Poliitikat ml. suhde lapsityövoimaan ja korruptioon Ympäristönsuojelu
6. Hankinnat
7. Sidosryhmäyhteistyö
8. Palkinnot ja tunnustukset
9. Tuoteturvallisuus ja eettisyys

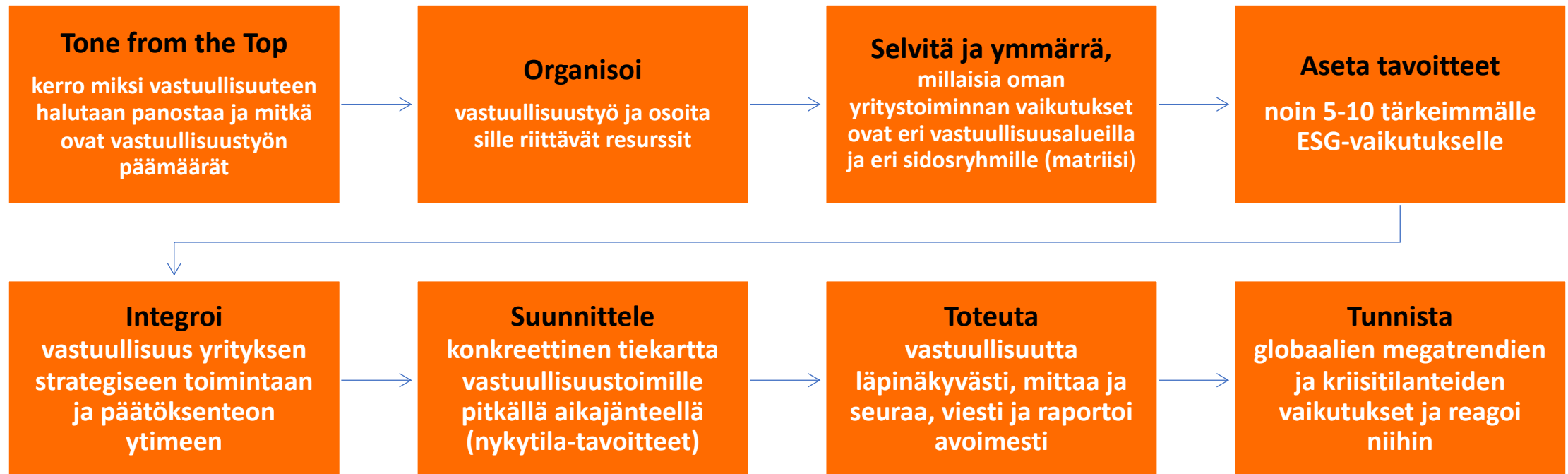
→ Mikä on olennaista oman strategian kannalta?

→ Minkälaiset valinnat toteuttavat asetettuja tavoitteita?

Strategisen yritysvastuun hyötyjä

- Toimintaedellytys: License to operate
- Parempi riskien hallinta
- Luo vakaampaa ja kestävämpää liiketoimintaympäristöä
- Maine ja brändiarvo vahvistuu
- Parantaa kilpailukykyä: asiakkaat, työntekijät, sijoittajat
- Lisää verkostoitumista: heikot signaalit ja sidosryhmien odotukset esiin
- Tehostaa materiaalien ja energian ym. käyttöä: parantaa kustannustehokkuutta ja tuo säästöjä
- Parantaa osaajien rekrytointia ja henkilöstön ja johdon motivaatiota
- Kasvattaa innovaatioita
- Pitää yllä bisnesketteryttä, tuo kasvua, kannattavuutta ja parempaa ekologista ja sosiaalista suorituskykyä

Vastuullisuustyön askelmerkit

Tarkastele oman yrityksesi näkökulmasta vastuullisuuden, arvonluonnin ja maineen yhtälöä, saatat löytää ideoita omaan liiketoimintaan tästä kysymyspatteristosta:

1. Onko vastuullisuus osa yrityksen strategiaa?
2. Onko yritys määritellyt toimintansa vastuullisuuden osa-alueet?
3. Onko vastuullisuus osa yrityksen "Hyvä hallintotapa" -kuvausta?
4. Onko yrityksen tuotteiden ja palveluiden tuotantoprosessi vastuullinen?
5. Käsitelläänkö yritysvastuun asioita johtoryhmässä ja hallituksessa?
6. Onko palkitsemisen perusteena myös yritysvastuullisuuden mittareita?
7. Onko liiketoimintastrategiaa laadittaessa otettu huomioon kestävän kehityksen mukanaa tuomat liiketoimintamahdollisuudet, kuten biotalous, uusiutuva energia, vihreät innovaatiot, sertifioidut tuotteet?
8. Hyödyntääkö yritys tärkeimpien sidosryhmien palautetta palveluiden ja tuotteiden vastuullisuuden kehittämiseksi?
9. Onko tärkeimmät kestävän kehityksen edistämiskohteet tunnistettu ja hyödynnetty?
10. Onko vakavimmat, yrityksen toimintaa uhkaavat riskit tunnistettu ja niiden varatalta laadittu toimenpidesuunnitelmat?
11. Onko yrityksellä kykyä ratkaista kriisejä 24 tunnin sisällä?

Katri Sipilä

040-580 3430

ks@katrisipila.com

Katri Sipilä Consulting Oy

Member of Deve Partners